

Lišejníky – Dobronice readme před první exkurzí....

David Svoboda

Lišejník = lichenizovaná houba (mykobiont + fotobiont)

Mykobiont: vřeckovýtrusná houba (v malém procentu stopkovýtrusná houba)

Fotobiont: sinice nebo zelená řasa

Základní terminologie

Typy stélek dle anatomie:

homeomerická – na průřezu nerozlišená na kůru a dřev, např.
rod Collema

heteromerická – rozlišena na svrchní kůru, dřev, popř. spodní kůru, např. *rod Lecanora, Parmelia, Peltigera*

Typy stélek dle morfologie:

korovitá – lišejník celou stélkou přitisknut k podkladu, netvoří žádné lístky či jiné útvary, např. *Rhizocarpon, Lecidea*

lupenitá – lišejník není tak těsně přitisknut k podkladu, tvoří všelijak zahnuté laloky, např. *Collema, Peltigera*

keříčkovitá – lišejník tvoří malé keříčky, upevněn zpravidla v jednom bodě k podkladu, např. *Cetraria, Usnea, Cladonia rangiferina*

Heteromerická stélka heteromeric thallus

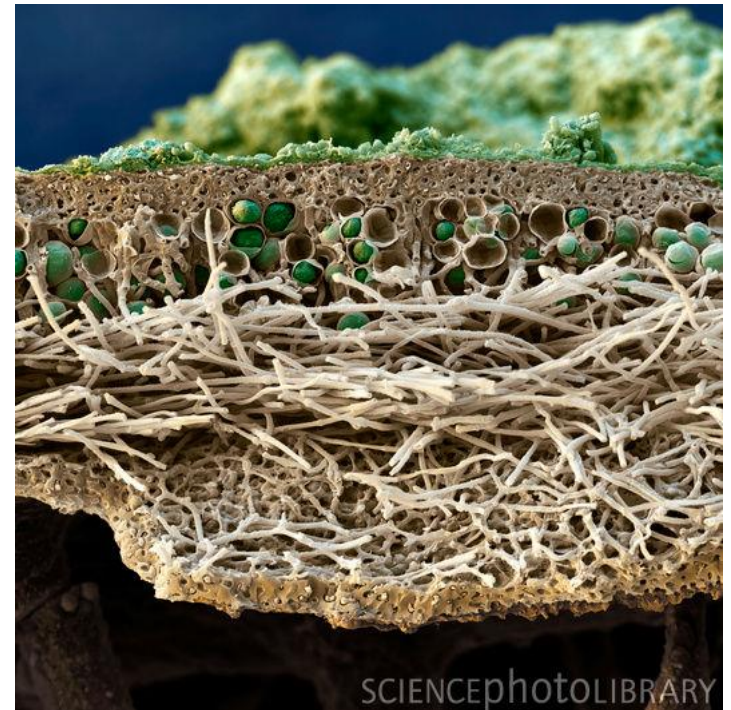
svrchní korová vrstva (epidermis)

„gonidiová“
(řasová) vrstva
(fotobiont)

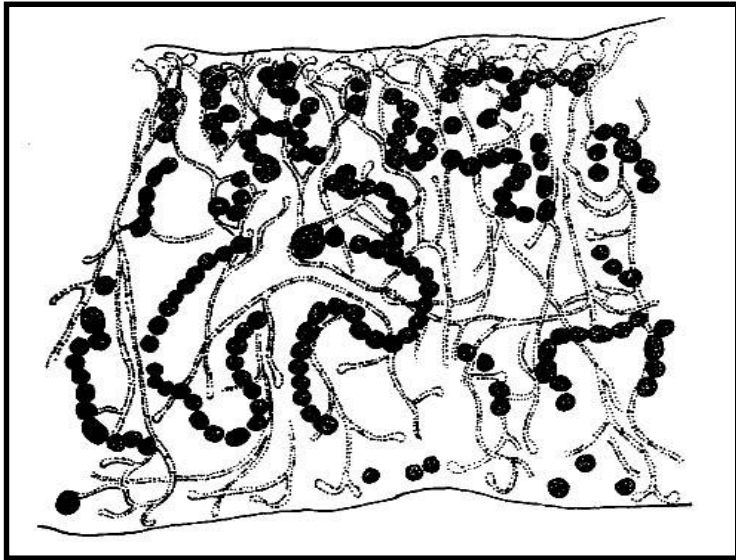
dřeňová vrstva

spodní korová
vrstva

rhiziny

Homeomerická stélka homeomeric thallus

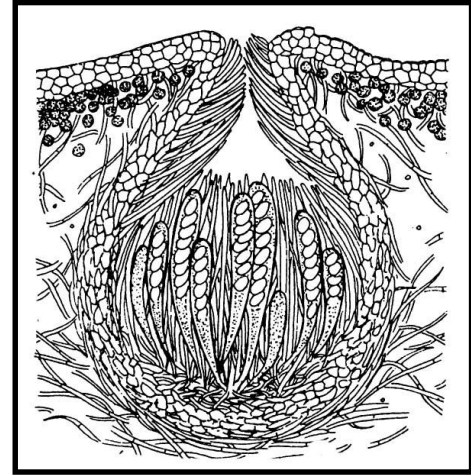
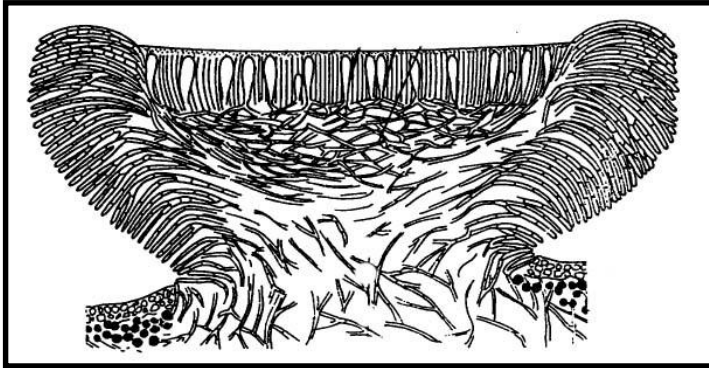

vrstvy nejsou rozlišeny

Rozmnožování lišejníků

pohlavní – plodnice jako u hub (apothecia, perithecia)

nepohlavní – konidie (nepohlavní spory) nejčastěji v pyknidách + vegetativní rozmnožování

Rozmnožování – nepohlavní a vegetativní:

nepohlavní – konidie (nepohlavní spory) nejčastěji v pyknidách

vegetativní:

sorédie: shluky buněk fotobionta obalené hyfami houby, často nahloučené v útvorech zvaných sorály

izídie: ulamující se kousky stélky (kulovité, válcovité, korálovité atp. tvary) mající stejnou anatomickou strukturu, jako stélka (svrchní kůra, dřeň,...); vyrůstají na povrchu stélky

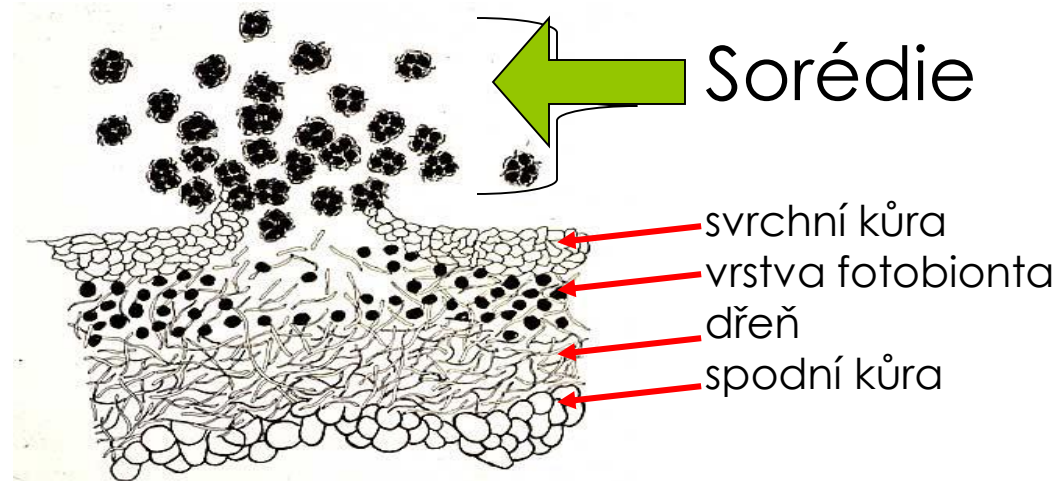
(+ fragmentace stélek, phyllidia, ...)

sorály a sorédie

soral, soredia

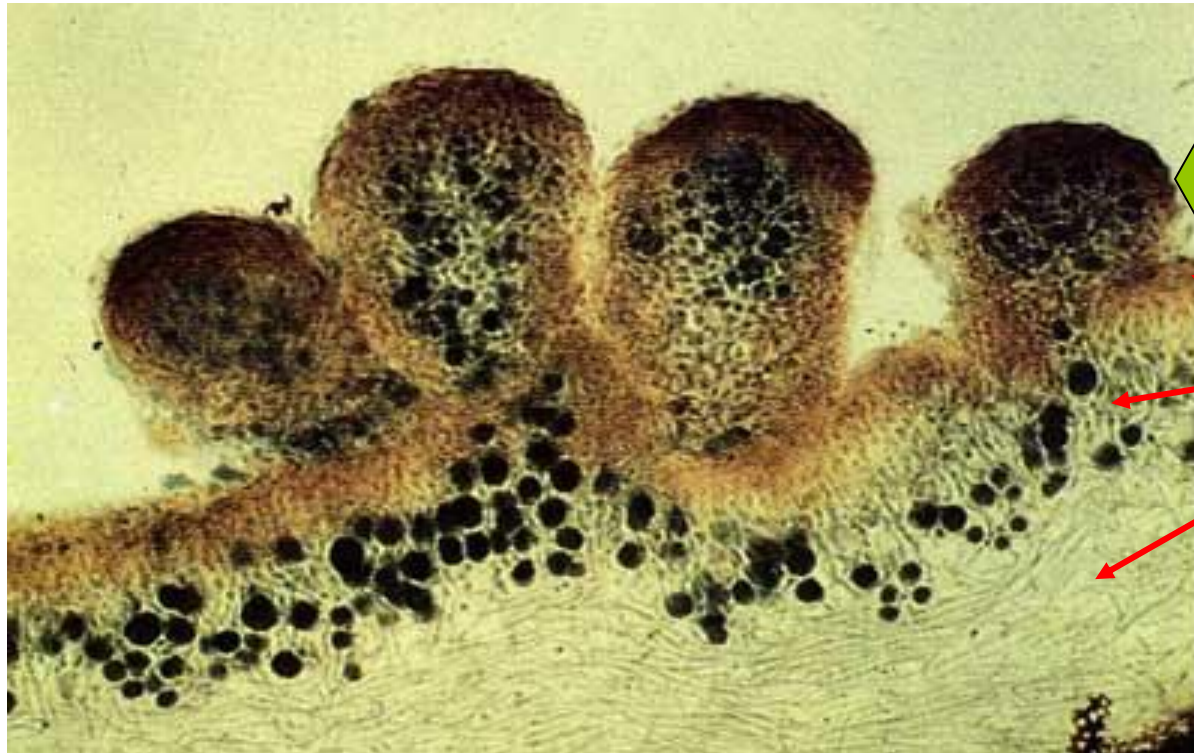

Skrze praskliny v kůře se uvolňují řasové buňky obalené hyfami mykobionta. Často v útvarech zvaných sorály

Isidie (izídie)

isidia

Isidie

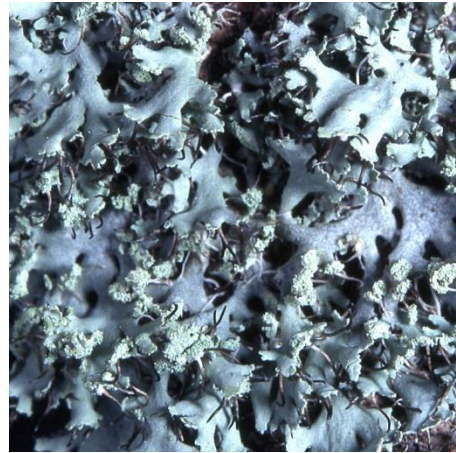
svrchní kůra
vrstva fotob.
dřeň

Na stélce se vytvářejí výrůstky, které zachovávají strukturu stélky, tzn. mají kůru, řasovou vrstvu i dřeň (popř. mají strukturu jako homeomerická stélka).

Ostatní útvary na lišejníku: Cilie a fibrily cilia, fibrils

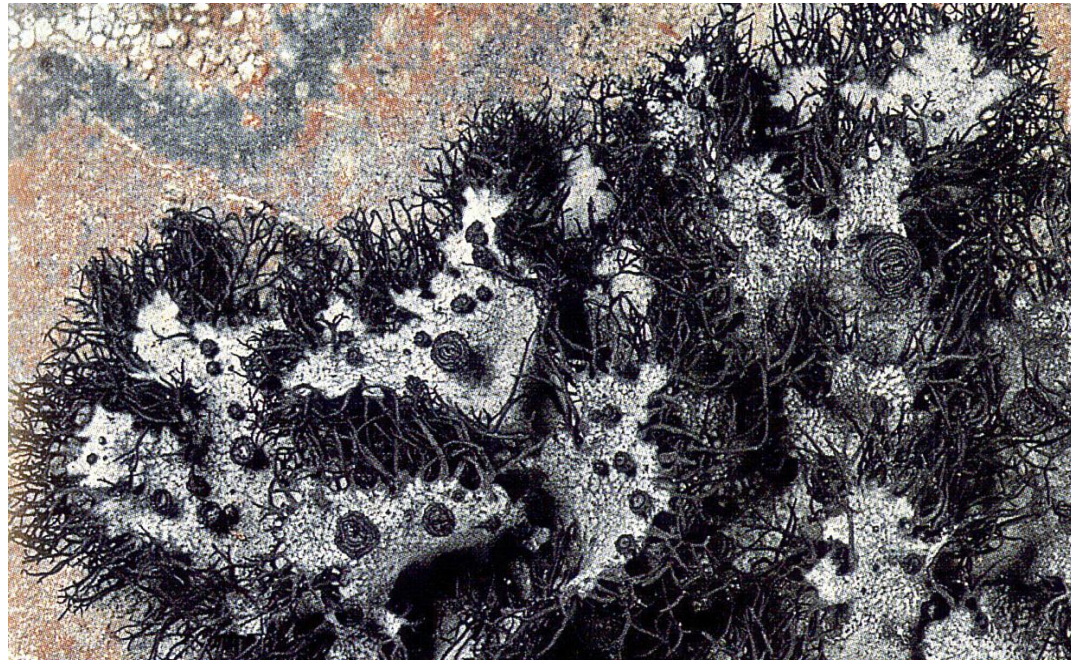
= hyfové brvité výrůstky

Ostatní útvary na lišejníku: Rhiziny rhizines

= hyfová vlákna vyrůstající ze spodní strany stélky;
nejčastěji mají fixační funkci

Ostatní útvary na lišejníku: Žilky   veins

= válcovité ztlustliny na spodní straně stélky

Ostatní útvary na lišejníku: Pruina

= krystalky šfavelanu vápenatého vyloučené na povrchu stélky

Ostatní útvary na lišejníku: Tomentum

= jemné vlášení, tvoří se z volných hyf na povrchu stélky

